

drer, skulde foregaae saa tidligt, som han anseer det for at være nødvendigt. Jeg troer, at det Ansvar, der vil komme til at paahvile den tredje besluttende Rigsdag, vil være meget stort; men jeg troer, at det netop er den, som efter de foreliggende Forhold maa bære dette Ansvar, og at den, naar den kjender den Fællesforfatning, som til den Tid maatte være kundgjort, vil være i Besiddelse af de Betingelser, der udfordres for at bære dette Ansvar. Det forekommer mig ikke, at man kan gaae ud fra, at vi ikke gjøre vor Pligt, fordi vi fordrer, at en anden Rigsdag skal gjøre sin Pligt. Jeg troer, at enhver Rigsdag, der gaaer ud fra Valg af Folket, maa forudsættes at ville gjøre sin Pligt, og jeg har ogsaa den Tro, at den Rigsdag, som bliver den tredje Rigsdag, vil gjøre sin Pligt, og derfor vil jeg berolige mig, naar en saadan Bestemmelse, som den første i § 5, bliver vedtagen, medens jeg derimod erkjender, at jeg ikke vilde have den moralske Overbeviisning, at hele den Ordning af Forholdene, der tilsigtes, vilde kunne blive saa stærk, som jeg fordrer, for at kunne give mit Samtykke dertil, naar den skulde fremkomme derved, at Rigsdagen, forinden den kjendte den, tog en endelig Beslutning i saa Henseende. At vi skulle kunne faae en umiddelbar Indflydelse paa Fællesforfatningen mere end de øvrige Landsdeles Indvaanere, kan jeg rigtignok ikke erkjende skulde kunne finde Sted. Jeg troer, at fra den 28de Januar 1852 ere vi Dag for Dag komne længere fra det Punct, hvor vi kunde tænke os nogen Forstjæl i saa Henseende paa de forstjellige Landsdeles Indvaanere. Fra den Dag, Kongen igjen overtog det fuldstændige Herredømme i de andre Landsdele, fra den Dag maatte Straffen for den ulovlige Tilstand, der havde været, ogsaa strax træde i Kraft, de Elementer, der ikke længere kunde taales, maatte fjernes, og de øvrige, der bleve tilbage, amnesteres og derefter i Tidens Længde betragtes som aldeles ligeberettigede med de øvrige Landsdeles Beboere. Jeg vil derfor heller ikke forlange, at der med Hensyn til en saadan Forfatning skulde gives Kongeriget nogen anden Medvirning, eller at der af Kongerigets Folkerepræsentation skulde stilles nogen anden Fordring,

end man ogsaa maatte kunne fyldestgjøre for Hertugdømmernes Vedkommende; men jeg troer rigtignok, at det blev nødvendigt, at alle Repræsentationer kjendte denne Fællesforfatning, inden den traadte i Kraft.

Kirck: Det forekommer mig, at det var et ganske konstigt Spring, den sidste ærede Talers Tanke fik, idet han strax i Begyndelsen erklærede, at, da den nærværende Grundlov blev til, arbejdede man saavidt muligt hen paa at faae den lagt paa et saa bredt Grundlag som muligt og en Valglov paa et ligesaa bredt Grundlag, for derved at faae vore flestvigste Brødre nærmere tilsluttede til os; men nu, siger han, maae vi, da der er Tale om Fællesforfatningen, betragte Forholdene ganske anderledes, nu maae vi erindre, at de Andre ikke have faaet Friheden ganske, nu maae vi sætte os paa deres Standpunct, altsaa, nu skulle vi give Slip paa Friheden og tilintetgjøre Grundloven, for at smelte sammen med Hertugdømmerne, saaledes forekommer det mig, at hans Tankegang var. Det turde maaffee ogsaa være, at det faldt Mangen ind, at Regeringens Tankegang var saaledes, og jeg skal ikke nægte, at det har staaet for mig saaledes allerede langt tilbage i Tiden, allerede siden 1814, da man fik denne konstige Adspjaltelse af Riget gennemført, da man fik Holsteen og Lauenborg ind under det tydske Forbund, saa man stod med et tydsk Been og et dansk Been i den danske Stat. Det var alene i den Hensigt at holde Absolutismen under Hagen, holde den bestandigt i Veiret, for at ikke en Ønft af Friheden skulde skinne igjennem her i Danmark. Allerede dengang blev jeg opmærksom derpaa, allerede dengang tillod jeg mig, som Dreng, at yttre mig derom, fordi det syntes mig at staae klart for min Tanke; saaledes er det ogsaa nu. I hvilte Forhold have vi ikke befundet os her! Da Elaget ved Jødted var vundet, havde vi Ret til at gaae ind i Holsteen og gjøre vor Ret gjældende ved at tugte Oprørerne; det skete ikke, man søgte at faae Østerrigs Mellemkomst, det kunde ikke gjøres paa anden Maade, man fandt sig for svag til at gaae derind, det var, hvad der blev anført; men jeg troer, at Nationen dengang var stærk nok, og Krigsmagten ligeledes stærk nok til at udføre dette. Det ledede til